

The Bet – Right here, right now

Jeroen Flamman

Introductie

In 1997 spraken alle landen in het Japanse Kyoto af hoeveel CO₂ zij moesten besparen om het broeikaseffect te verminderen. De Europese landen beloofden 8% CO₂ te besparen voor 2012. In 2003 blijkt van die besparingen nog maar bar weinig terechtgekomen. In veel landen neemt de uitstoot van CO₂ zelfs toe.

Een groep Duitse studenten, van de Jugendbund "Friends of the Earth Duitsland", wilde concreet iets doen aan de milieuproblemen. Zij gingen een weddenschap aan met de Duitse regering, om te laten zien dat besparing van CO₂ eenvoudig, haalbaar en uitvoerbaar is. Ze bespaarden 10% CO₂ in 7 maanden tijd. Maatregelen die ze namen waren bijvoorbeeld het vervangen van lampen door spaarlampen en autokilometers vervangen door fietskilometers. Ze wonnen de weddenschap, overtuigend, en sindsdien is deze campagne in vele landen overgenomen: The Bet werd gelanceerd in Bulgarije, Denemarken, Estland, Frankrijk, Duitsland, Italië, Litouwen, Luxemburg, Polen, Spanje, Portugal, Zwitserland en in Nederland. Het principe van de The Bet is eenvoudig: een weddenschap tussen jongeren en overheid, waarmee de jongeren willen bewijzen dat met simpele maatregelen eenvoudig 8% CO₂ bespaard kan worden. Niet binnen 15 jaar, maar in zes maanden. Actie ondernemen, in plaats van confereren.

Initiatief

In Nederland is The Bet ontstaan uit een groep jongeren, al actief in verschillende jongerenorganisaties als Jongeren Milieu Aktief en de Nationale Jongerenraad voor Milieu en Ontwikkeling, die vonden dat het tijd werd om heel concreet iets aan het klimaatprobleem te gaan doen. Eind 2000 daagden zij de Nederlandse regering uit een weddenschap met hen aan te gaan: ze beweerden minstens 2500 jongeren ertoe te kunnen bewegen in zes maanden tijd hun eigen CO₂-uitstoot te verminderen met acht procent. Bij verlies zouden de Betjongeren al de staatssecretarissen en ministers een week lang in Den Haag per riksja naar hun afspraken vervoeren. Het was een weddenschap die minister Pronk, destijds verantwoordelijk voor milieu, "graag wilde verliezen". Dat gebeurde ook, ruimschoots zelfs.

The Bet wordt nu uitgevoerd door Jongeren Milieu Aktief, de jongerenorganisatie van Milieudefensie. In de provincies Zeeland, Zuid-Holland en Noord-Brabant worden jongeren gestimuleerd de eigen gemeente uit te dagen een weddenschap met hen aan te gaan.

De inzet van de weddenschap kan een nieuw jongerencentrum zijn, een zonnepaneel op het dak van de school of iets anders waar jongeren behoefte aan hebben. De jongeren verzinnen zelf ook een tegenprestatie, bijvoorbeeld gemeenteraadsleden rondrijden in een riksja, zwerfvuil opruimen of een eko-maaltijd koken voor de burgemeester.

De doelen die met The Bet worden nagestreefd, zijn:

- Jongeren stimuleren op lokaal niveau (milieu) actief te worden en te blijven
- Jongeren laten zien dat ze met kleine handelingen in een groot verband een groot resultaat boeken
- Een concrete verbetering in klimaatbescherming verwezenlijken, namelijk de reductie van CO₂
- Bewijzen dat de huidige inspanningen en doelen van de regering op het gebied van milieu te verhogen zijn
- Brede aandacht voor en kennis van het klimaatvraagstuk genereren.

Deelnemers & vrijwilligers

The Bet is een project voor en door jongeren, uitgevoerd door de Jongerenorganisatie Milieu Aktief (JMA). Na het eerste landelijke succes wordt nu op lokaal niveau voortgang aan het project gegeven.

De provincies Zeeland, Noord-Brabant en Zuid-Holland werken hieraan mee. Het JMA gaat hier de scholen langs en stimuleert jongeren hun gemeente uit te dagen. Veel scholen verlenen hun medewerking, door gastlessen van het JMA te organiseren en The Bet te integreren in het onderwijs, met behulp van handreikingen vanuit het JMA. Maar ook individuele groepen jongeren sluiten weddenschappen af, daarbij ondersteund en begeleid door het JMA.

Spelregels en werkwijze:

- *Je kan thuis besparen, op school of op beide plekken.*
- *Je schrijft je in bij de organisatie van The Bet. Dat kan via de website of telefonisch.*
- *De weddenschap kan op drie data worden gestart: 1 november, 1 januari en 1 maart.*
- *Loopt er in jouw gemeente al een weddenschap, dan kan je makkelijk aansluiten. Is er nog geen weddenschap, dan gaan we die natuurlijk bedenken en opzetten.*
- *Als deelnemer krijg je een spaarboekje thuisgestuurd. Hier staan tips in over het besparen van CO₂. Ook kan je hier je eigen besparingen in bijhouden.*
- *Als deelnemer krijg je een gebruikersnaam en wachtwoord. Daarmee kan je ook op de website je eigen besparingen bijhouden. Iedereen kan dan meteen zien hoeveel er in totaal is bespaard.*
- *Na één maand krijg je spaarzegels voor al je besparingen. Aan het eind van de maand moet je dus je bespaargegevens op internet updaten. Je kan ook een papieren formulier bij ons bestellen en dit invullen en per post opsturen.*
- *Wij delen na ontvangst van de gegevens de spaarzegels aan je uit. Jij plakt ze in je spaarboekje!*
- *Na twee maanden vragen wij je nog een keer je besparingen door te geven; jij krijgt weer de spaarzegels.*
- *Voor sommige besparingen vragen we om 'bewijsstukken', dit zijn bijvoorbeeld aankoopbonnetjes. Dit staat duidelijk vermeld in het spaarboekje.*
- *De spaarperiode eindigt na twee maanden. Tijd om de balans op te maken! We hebben scheidsrechters die willekeurig op je school of bij je thuis komen controleren of er bijvoorbeeld inderdaad radiatorfolie achter de verwarming is geplakt. Niet alle scholen en huishoudens worden dus gecontroleerd.*
- *Na twee maanden wordt het dus duidelijk of je die 8% hebt gehaald of niet.*
- *Na zes maanden worden de besparingen van alle deelnemers in je gemeente opgeteld om te zien of de weddenschap is gewonnen. Er wordt dan contact opgenomen met de gemeente.*

In principe kan iedereen meedoen met The Bet. Maar alleen in de provincies Zeeland, Noord-Brabant en Zuid-Holland kunnen weddenschappen met gemeenten worden afgesloten. Hier zijn groepen van individuele deelnemers die een weddenschap met hun gemeente aangaan. Ze komen een keer per maand bij elkaar om ervaringen uit te wisselen en bij te praten. Ze worden begeleid door iemand van Jongeren Milieu Aktief.

Deelname door scholen en leerlingen is gratis. Een docent vanuit de school, of jongere getraind door JMA, begeleidt de leerlingen bij het bedenken van de weddenschap, het benaderen van de gemeente om de weddenschap aan te gaan, met het bedenken van promotiestunts en met het uitvoeren van de besparingen.

Op de website van The Bet staat een database. Met een inlognaam en een wachtwoord krijg je toegang tot je persoonlijke pagina. Hier kunnen deelnemers elke maand de besparingen invullen. De database geeft ook informatie over de totale besparing van alle deelnemers, of van de regio. Alle deelnemers krijgen ook een spaarboekje, waarin ze hun besparingen kunnen bijhouden en waar ze van alles kunnen lezen over The Bet, klimaatveranderingen en energiebesparing.

Of 'The Bet' uiteindelijk wel of niet is gewonnen, wordt besloten door een onafhankelijke scheidsrechter.

Een voorbeeld van besparen op school: Boxtel

Op het Jacob Roelands Lyceum (JRL) in Boxtel zijn de leerlingen van 5 VWO bezig geweest met The Bet. The Bet werd opgenomen in de lessen van algemene natuurwetenschappen. In elke klas werden groepjes gemaakt, die aan de slag gingen met verschillende energietheema's. Ze inventariseerden en beschreven de huidige situatie, de ideale situatie en een plan van aanpak. Al deze plannen werden bestudeerd door docenten, en met hulp van JMA werden er knopen doorgemaakt. JMA beoordeelde de besparingsacties die door de leerlingen werden bedacht en kende daar een aantal KG CO₂ aan toe. Uiteindelijk leverde het een besparing van ruim 30% op (exacte cijfers zijn nog niet bekend). In onderstaande tabel staan de plannen die door de leerlingen gemaakt zijn.

Energiethema	Huidige situatie	Actieplan (niet alle acties zijn vermeld)
Omgeving school		Leerlingen hebben een plan gemaakt voor een groene en duurzame inrichting van de omgeving van de school.
Verwarming	Het blijkt dat het JRL slecht geïsoleerd is en de verwarming vaak aan staat in lokalen die niet worden gebruikt.	De leerlingen stellen voor om sowieso de verwarming een graadje lager te zetten en leerlingen voor zo ver het kan te isoleren.
Voorlichting The Bet en energiebesparing	De leerlingen vinden dat er meer gedaan moet worden aan de promotie van The Bet op hun school en in Boxtel; iedereen moet weten wat The Bet is en hoe je energie kunt besparen.	In de schoolkrant een stukje zetten, posters ophangen, op de computers informatie geven en een informatiehoek.
Water	De huidige situatie wordt niet als schrikwekkend omschreven maar ook niet positief. Als men handen wast bijvoorbeeld wordt vaak de kraan aangelaten.	Als oplossingen worden sensorkranen en eco-toiletten aangedragen. Maar misschien kunnen jullie beter beginnen met het dichtdraaien van de kraan als je handen wast.
Elektriciteit	De computers en de lampen staan de hele dag aan, de school verbruikt 'grijze stroom'. Kortom, genoeg voor de leerlingen om CO ₂ te besparen en de school aan te pakken.	Leerlingen proberen de directie te overtuigen op Groene Stroom over te stappen, overal worden 'Turn me off' stickers opgehangen en ze willen een slaapstand op de computers. Er zijn ook ambitieuze plannen om zonnepanelen aan te schaffen.
Papier	Er wordt niet dubbelzijdig gekopieerd en ook niet op milieuvriendelijk papier.	Met dubbelzijdig kopiëren op kringlooppapier en mislukte printjes als kladpapier kan er veel bespaard worden. Een ander idee is dat opdrachten vaker per e-mail worden ingeleverd, dit scheelt namelijk papier.
Vervoer	Er komen te veel mensen met de auto / scooter naar school.	Meer fietsen, carpoolen...leerlingen hebben een enquête gemaakt voor de docenten om de carpoolmogelijkheid te onderzoeken.
Afval / recycling	Afval wordt niet gescheiden. Ook wordt er veel papier zomaar weggegooid.	Afval in de kantine gaan scheiden. Uit de papierbakken kan kladpapier worden gehaald. Een ander groepje leerlingen stelt voor om blikjes te gaan verzamelen in zogenaamde blikbakken.

Ontwikkeling

Sinds de eerste Bet is er veel aandacht voor het project geweest, nationaal en op Europees niveau. The Bet wordt ondersteund door de overheden, middels subsidies en medewerking (het aangaan van weddenschappen). Ondersteunend en als intermediairs zijn diverse andere jongerenorganisaties betrokken, bijvoorbeeld scoutingclubs. Op Europees niveau is een netwerk van The Bet ontstaan, gecoördineerd vanuit Berlijn, dat regelmatig overleg met elkaar voert en elkaar waar nodig ondersteunt.

De weddenschap is een nieuwe manier van actievoeren. Er zijn in Nederland al talloze projecten op scholen en andere instellingen geweest, die zich o.a. op energiebesparing richtten. Nooit eerder werd hier echter een milieuproject met een zo duidelijke politieke dimensie uitgevoerd. The Bet laat zien dat jongeren invloed kunnen hebben op de politiek. Ook wordt getoond dat niet persé grote inspanningen of veel financiële middelen nodig zijn om milieudoelen te bereiken, en dat het zelfs mogelijk is om op het steeds in belang toenemende Europees niveau te opereren. Kortom, het motto van The Bet, Right here, right now, wordt op daadkrachtige wijze waargemaakt.

Informatie

The Bet
Postbus 19199
1000 GD Amsterdam
Tel. (020) 550 74 36
E-mail info@thebet.nl
Internet :
www.thebet.nl
www.thebet.de

Jongeren Milieu Aktief
Postbus 19199
1000 GD Amsterdam
Tel. (020) 550 74 36
Fax: (020) 550 74 37
E-mail: info@jma.org
Internet: www.jma.org